

Від послуг до роялті: шлях в майбутнє юридичного бізнесу

Наша курочка по зернятку клює,
Все клює і розкошуючи живе.

Народне прислів'я

У статті дамо короткий аналіз тенденцій впровадження онлайн-сервісів на українському ринку юридичних послуг та розкриємо їх потенційні можливості.

Для цілей статті **суб'єктів ринку юридичних послуг умовно розділимо на п'ять груп.**

До першої групи віднесемо юридичні фірми, які обслуговують в основному великий бізнес. Ціни на послуги цих суб'єктів ринку високі. З інтерв'ю керуючого партнера ЮФ Aequo Дениса Лисенка, який опублікований в газеті "Юридична практика" (№31-32 від 7 серпня 2018 г.), можна дізнатися про причини високої ціни юрпослуг. «Мы считаем, что наши услуги стоят недешево именно потому, что мы способны предложить как высокое качество, так и достаточно уникальный опыт, который трансформируется в высокую добавленную стоимость для клиентов при решении наиболее сложных задач».

До другої групи віднесемо ЮФ, які обслуговують середній бізнес. Ціни на послуги цих ЮФ також не маленькі.

До третьої групи віднесемо адвокатів, багато з яких надають юрпослуги ще як підприємці. У цю групу можна включити також юристів, які можуть бути фізичними особами-підприємцями. Зазвичай їх клієнтами є середній і малий бізнес, а також фізичні особи. Ціни помірні.

До четвертої групи віднесемо юристів, які працюють на підприємствах, в бюджетних установах. Ці юристи володіють унікальною юридичною інформацією в обмеженій сфері і, як правило, надають послуги неофіційно. Вартість послуг таких юристів становить кілька сотень чи тисяч гривень.

До п'ятої групи можна віднести осіб, які не мають права займатися підприємницькою діяльністю. Це народні депутати, судді, державні службовці, співробітники правоохоронних органах та інші особи, яким законом це заборонено. Однак, така заборона не поширюється на творчу, наукову і викладацьку діяльність, медичну практику, інструкторську та суддівську спортивну практику.

З наявних на ринку онлайн-сервісів **можна виділити сервіси, які обслуговують ринок юридичних послуг, і сервіси, які здатні його масштабувати**, залучаючи нових гравців та збільшуючи доходи більшості суб'єктів ринку юридичних послуг.

Монополія адвокатури висунула на перший план онлайн-сервіси, які обслуговують суб'єктів ринку юридичних послуг. Виділимо лише ті онлайн сервіси, які на мій погляд набули найбільшого поширення в Україні. Це сервіси (1) з інформаційно-правової підтримки бізнесу ([онлайн-сервіс ЛІГА:ЗАКОН](#)), (2) з збору інформації про клієнта ([YouControl](#), [Ring](#), [Opendatobot](#), [Vkursi](#), [Contr Agent](#)), (3) з аналізу судових рішень ([Verdictum](#)), (4) з залучення інвесторів для фінансування судового процесу ([OpenLex](#)).

Такі онлайн-сервіси в основному збільшують доходи фірмам, які їх створили, і не призводять до масштабування ринку юридичних послуг.

До онлайн-сервісів, які обслуговують ринок юридичних послуг, можна так само віднести сервіси з аутсорсингу юридичних послуг, наприклад, [AEQUO FRIENDS](#).

Зазвичай аутсорсингові сервіси дають можливість збільшити доходи юристам третьої - четвертої груп за рахунок надання онлайн послуг.

Масштабування ринку юридичних послуг здійснюється за рахунок онлайн-сервісів, які забезпечують залучення на ринок юридичних послуг нових гравців та дозволяють надавати типові онлайн послуги.

Зазвичай онлайн послуг здійснюються шляхом письмового звернення клієнта з питанням, на який дається письмова відповідь.

Істотним недоліком такої форми надання послуг є складність з їх оплатою. У зв'язку з цим, така форма роботи з клієнтом використовується в основному як інструмент пошуку потенційних клієнтів, з якими укладається договір для надання повноцінних юридичних послуг.

У зв'язку з тим, що така онлайн консультація є індивідуальною, то вона не може використовуватися багаторазово, оскільки є одноразовою послугою.

Для збільшення грошового потоку впроваджуються сервіси, які здатні перетворити онлайн консультацію на типові юридичні послуги, які надаються автоматично.

Прикладами таких сервісів є конструктор договорів, наприклад, [ЕСППР](#), [SmartDoc](#), та боти, які дозволяють здійснювати типові юридичні операції, наприклад, бот-реєстратор торговельних марок [PatentBot](#) та фіксації авторських прав на blockchain.

У зв'язку з тим, що для створення ботів не треба багато часу та коштів (є онлайн-сервіси для їх створення, наприклад, [Фабрика ботів](#)), то на ринку юридичних послуг найближчим часом з'являться сотні ботів, здатних здійснювати різні типові юридичні операції.

Такі сервіси в основному збільшують доходи особам, які їх створили.

Для повноцінного масштабування ринку юридичних послуг треба онлайн консультації перетворити на твір, платою за використання якого є пасивний дохід у вигляді роялті.

Нагадаємо читачам, що роялті є винагорода, яка виплачується за використання твору особі, якій належать авторське права на твір.

Аналогом такого виду онлайн послуг може бути шоу-бізнес.

Дамо короткий спрощений опис отримання доходів у вигляді роялті від продажу музичних творів.

Є автор пісні, композитор, виконавець, виробник фонограми, розповсюджувачі примірників фонограми, споживачі музики.

Для збору винагороди (роялті) залучаються організації колективного управління, які зібрану винагороду розподіляється в процентах між авторами пісні і музики, виконавцем, виробником фонограми.

Для збільшення доходів від надання права на використання фонограм виконання музичного твору існують різні способи, на яких зупинятися не будемо. Скажемо про головне. За скачування кожного музичного файлу виплачується роялті в розмірі декілька гривень, які перетворюються в грошові потоки. Як не згадати з цієї нагоди народне прислів'я: курка по зернятку клює, так сита живе.

Для переходу на таку схему онлайн консультування треба перетворити онлайн консультацію в об'єкт авторського права і організувати збір коштів.

Як це зробити? Для створення таких онлайн консультацій використовується електронна система підтримки прийняття рішень на базі знань (ЕССПР), яка дозволяє стандартизувати результати консультування для багаторазового використання. Основним елементом онлайн консультації є онлайн тест, кількість яких в онлайн консультації залежить від складності об'єкта консультування. Наприклад, онлайн консультація «[Юридичне «очищення» творів від прав третіх осіб](#)» містить 18 онлайн тестів.

Слід зазначити, що онлайн тести, створені в ЕСППР, відрізняються від тестів, створених на інших платформах, наприклад, в [ProProfs](#), [ClassMarker](#), [Easy Test Maker](#).

Онлайн тест, створений в ЕСППР, містить ряд питань, кожен з яких має кілька правильних відповідей, які можуть мати місце в реальному житті. Наявність правильних відповідей на кожне поставлене питання дозволяє сформулювати безліч варіантів результатів тестування, кожен з яких призначений для конкретного клієнта.

Клієнт, відповідаючи на поставлене питання, отримує той результат тестування, який відповідає реальному стану справ з об'єктом консультування. Результати тестування в ЕСППР виводяться на дисплей у вигляді літературного твору в табличній формі, яка є об'єктом авторського права.

Для того щоб побачити такий літературний твір в табличній формі необхідно перейти за посиланням на онлайн консультацію «[Уточнення особи, яка має право подати заявку на отримання патенту на службовий винахід \(корисну модель\)](#)», яка має 120 варіантів результатів тестування.

Наявність такої кількості результатів тестування дозволяє охопити цією онлайн консультацією 100 процентів винахідників та їх роботодавців у питанні приналежності права на подачу заявки на отримання патенту на службовий винахід (корисну модель).

Слід зазначити, що на відміну від послуги, **онлайн консультація як об'єкт авторського права створює монополію, яка дозволяє правовласнику онлайн консультації отримувати пасивний дохід у вигляді роялті.**

У зв'язку з тим, що результати тестування є творами, то сервіс ЕСППР дозволяє залучити на ринок юридичних послуг фахівців четвертої – п'ятої груп. Ці фахівці, створюючи онлайн тести, займають творчу діяльність, яка не заборонена законом. Їм не потрібні офіс. Достатньо мати свій обліковий запис в соціальних мережах та отримувати роялті від передплати на продукт творчої діяльності.

Залучення на ринок юридичних послуг тисячі юристів четвертої – п'ятої груп дозволить наповнити його якісними вузьконаправленими онлайн консультаціями з мінімальною вартістю, платою за використання яких буде роялті.

Як отримати ці кошти авторам-юристам онлайн тестів?

Слід зазначити, що сервіс ЕСППР підтримує модель онлайн бізнесу, суб'єктами якого є автори-юристи (створюють онлайн консультації українською або російською мовами), партнери (залучають авторів-юристів для створення онлайн консультацій і здійснюють передплату), посередники (надають партнеру послуги з передплати), передплатники.

Керує таким онлайн бізнесом партнер, який є суб'єктом підприємницької діяльності і до якого стікаються всі грошові потоки, які він розподіляє між правовласником ЕСППР, авторами-юристами і посередниками.

Розпорядження майновими права на онлайн тести здійснюється відповідно авторських договорів. Партнер отримує права на використання онлайн тестів відповідно ліцензійного договору. Він також може залучати юристів для створення онлайн тестів за договором замовлення.

У зв'язку з тим, що онлайн тести є об'єкти авторського права, то для підтвердження авторського права на твір (презумпція авторства) автор-юрист може зареєструвати його в Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України, подавши відповідну [заяву](#).

Заплативши 55,25 грн. за підготовку до державної реєстрації авторського права і 8,50 грн. за оформлення та видачу одного свідоцтва про реєстрацію авторського права, заявник протягом 2-3 місяців це свідоцтво отримає.